

Työelämän pirstoutuneella kentällä

PYSYVÄÄ ON VAIN KAAOS

Teksti: **Arto Miettinen**
Kuva: **Jonni Pantzar**

Yksi suomalaisen kulttuurin leimallisimpia muutoksia viimeisten vuosien ja vuosikymmenten aikana on ollut työelämän pirstoutuminen. 40 vuoden valtionvirka rautateillä, postissa tai tehtaassa on vaihtunut muutaman viikon pätkätyöhön, vuokratyöhön, satunnaisiin työsuhteisiin, näennäisyrittäjyyteen, projekteihin, sekatyöläisyyteen ja apurahoihin. Elämää määrittää epäsäännöllinen freelance-työläisyys, prekaarius, jossa sosiaaliturvan, terveydenhoidon ja eläkemaksut tai lomakorvaukset hoitaa työntekijä itse, jos pystyy.

Teatteri 2.0:n, Tampereen Teatterin, Joensuun Kaupunginteatterin ja Rovaniemen Teatterin yhteistuotanto Radikaaleinta on arki puretuu syvälle suomalaisen työelämän murrokseen. **Taija Helmisen** käsikirjoittaman ja **Saana Lavasteen** ohjaaman näytelmän aihe ei voisi olla ajankohtaisempi.

Faktaa ja fiktiota

Radikaaleinta on arki on teatterituotantona eräänlainen tieteen ja taiteen hybridi. Esityksen materiaali on kerätty Tampereella, Joensuussa ja Rovaniemellä järjestetyissä teatterityöpajoissa, joihin osallistui hyvin vaihtelevissa työoloissa olevia ihmisiä.

Tästä dokumenttimateriaalista syntyvässä tarinoiden mosaikissa riittää vauhtia ja vaihtuvia tilanteita: on videologia pitävän Jussin itselleen järjestämät pikkujoulut, on kertomus nuoren mediatyöläisen kateudesta eläkevirkaa kolkuttelevaa yleisradiolaista kohtaan. On ihmisiä niin hoiva-, kasvatus- kuin luovaltakin alalta. Nämä optimistiset pätkätyöläiset uskottelevat itselleen olevansa tilanteissaan omasta

tahdostaan, vaikka epävarmuus tulevasta ja arjen hallinnasta jäytää alitajuntaa.

Kaiken kaaoksen ja henkilöiden rinnalla kuljetaan kadonneen Erika Niemen tarinaa. Hänen elämänsä kautta nousee esiin kysymys ihmisarvon määrittymisestä työelämän mukaan.

Joukko vailla voimaa

Esityksen rooleissa nähdään näyttelijät **Marja Myllylä** ja **Johannes Korpijaakko**, jotka suoriutuvat lukuisista nopeasti vaihtuvista rooleistaan kunnialla. Lavastusratkaisu on yksinkertainen ja selkeä, kotikutoinenkin laatikoineen, pöytineen ja telineineen. Muutamat videovälähdykset muistuttavat aiheen dokumentaarisuudesta.

Esityksessä ei jäädä makaamaan vakavan aiheen ääreen, vaan alusta loppuun näyttämöllä nähdään farssimainen ote. Onko tämä vauhti tarpeen, lienee makuasia, mutta hysteeriseen aiheeseensa se ainakin on helppo perustella.

Vanhan työväenteatterin vallankumouslaulujen tapaan näytelmässä väläytetään piilevä vallankumouksellinen voima, annetaan viitettä prekaarien järjestäytymisestä. Järjestäytymisen illuusio on kuitenkin vain hetkellinen. Prekaariluokan olennaisin ero kun lienee proletaariin, ettei sillä ole yhteistä luokkaidenteettiä eikä siten vallankumouksen voimaa.

Työläisyydestä on tullut keskiluokkaista, sekavaa. Siinä työelämän ja tosiarjen näytelmässä mikään ei ole pysyvää paitsi kaaos.

Joensuun kaupunginteatterin pienellä näyttämöllä:
30.1. kello 18:30, 31.1. kello 18:30, 1.2. kello 14:30 ja 18:30, 7.2. kello 18:30 sekä 8.2. kello 14:30 ja 18:30.